

# FOAIA POPORULUI

Organul partidului național-țărănesc.

## Prețul gazetei:

Pe an . . . . . 12 cor.  
Pe jumătate de an . . . 6 „  
Pentru agricultori pe an 6 „  
Pentru străinătate . . . 16 „

## Redacția și administrația:

Vatra Dornei.

**Apare în fiecare Duminică.**

## Inseratele:

Un rând petit odată . 12 bani  
De două ori . . . . . 18 „  
De trei ori . . . . . 24 „  
Un nuuăr costă 10 bani.

## Atitudinea României judecată de un eminent fruntaș român din Bucovina.

Sub titlul acesta marele ziar „Moldova“ din București publică o convorbire cu d-l deputat Onciul, pe care o reproducem în întregime:

„Atitudinea vagă a României formează acum obiectul de discuție în cercurile politice vieneze. Pretutindeni predomină părerea, că România a alunecat într-o direcție opusă intereselor sale primordiale. E un regret sincer, pe care îl exprimă cei mai de seamă bărbați politici austriaci, că România n'a fost la înălțimea situației, atunci când a fost vorba să dea o probă de vitalitatea ei, contribuind la mișcarea lăcomiei rusești. Însăși existența României a fost pusă pe planul al doilea de către acei politicieni români, cari s'au lăsat atrași de un curent nesănătos, ale cărui consecințe par a se arăta mai curând decât se crezuse.

România a păcăuit, sunt cuvintele ce le auzi adesea din gura acelor ce au urmărit bine cancanul jucat de către Quadrupla Înțelegere la București.

Întâlnind pe d-l Aurel Onciul, deputat și șeful partidului național democrat din Bucovina, bine înțeles că primele fire ale conversației au alunecat pe chestia atitudinii României.

Cunoscându-l ca pe un bărbat cu o bogată experiență politică și ca un analizator profund al chestiilor de interes național și general, l'am întrebat:

„Cum judecați situația?”

„Tulbure!”

„Cum așa?”

„Pentru acei, ce au tulburat-o!”

„Bine, dar despre politica României în aceste vremuri de val-vârtej ce credeți?”

„În primul rând vreau să-ți spun că în România

s'a inaugurat uzul ca numai o mână de oameni să aibă monopolul de a vorbi. O părere cinstită, o vedere clară, trebuie — după concepția lor — ignorată, măturată din cale. Nu vreau însă să-ți rămân dator răspunsul.

D-l deputat Onciul începe apoi a-mi face o expunere de idei, pe cari le găsesc atât de judicioase și interesante, încât merită să fie împărtășite publicului din regat.

Iată cum judecă d-l Onciul politica României:

„După mine, politica este operațiunea de a ajunge dintr-o situație dată la scopul dorit. Prin urmare politica nu este lucru metafizic, ci real, nu se ține de domeniul credinței, ci de al științei, nu-i deci chestie de sentiment, ci de rațiune.

Din punct de vedere al realității, factorul hotărâtor pentru politica externă a unei țări este situația ei geografică. Alta este firește politica externă a unei țări situate în America de sud și alta a unei țări situate în centrul Europei.

Geografic, România este situată pe țărmul Mării Negre, între Rusia și strâmtorile Dardanelor. Silită de interesele ei vitale să străbată la marea liberă, Rusia, sub presiunea unei puteri elementare, trebuie să tindă și tinde chiar de secolii să ajungă la strâmtori. Drumul cel mai scurt la Dardanele însă merge peste România și din această cauză Rusia nu poate de cât să nege existența României. Necesitatea stăpânirii Dardanelor exclude menținerea unei Români independente și prin urmare Rusia a fost, este și va fi pururea dușmanul natural al României.

Din motive de proprie conservare, România trebuie deci să se opună ori cărei expansiuni a Rusiei și să caute a profita de orice ocazie pentru a slăbi Rusia și a o împinge înapoi.

Ocaziunea cea mai potrivită de a slăbi Rusia,



dacă nu pentru totdeauna, cel puțin pe mai multe decenii, a oferit-o războiul actual. Din punct de vedere al rațiunii, România trebuia deci să lupte alături de puterile centrale și anume chiar dela început, cum o cerea înțeleptul Carol și încercatul bărbat de stat Petre Carp. Căci victoria Rusiei amenința cu mult mai mult existența României decât victoria Austriei și nici decum a Germaniei. Germania, chiar bătută, nu-i de eliminat, iar Austria formează obiectul urei rusești numai din cauză că ține Rusiei calea la Constantinopol.

Învîngând Rusia, fără îndoială că România ar fi trebuit să lichideze socoteala războiului, fiind ocupată de Rusia, tot una, ori de aceasta ocupare ar fi urmat imediat, sau abia după un deceniu, după ce România drept răsplată pentru actul de sinucidere ar fi fost pro forma mărită cu Transilvania și cu Bucovina. Soarta ei tristă ar fi fost inevitabilă. Ar fi devenit o a doua Polonia!

România putea să se alăture puterilor centrale, cu atât o obliga și onoarea ei, angajată prin convențiunea militară încheiată cu Austria, a cărei existență se admite în fine și de adversarii Austriei și ai adevărului. Ținându-și cuvântul dat România nu numai și ar fi mărit mereu prestigiul, ci totdeauna ar fi dobândit prețioasa Basarabie îndreptând, ca efect secundar, — din temelie soarta Românilor din Austro-Ungaria.

Românii din Regat însă, după obiectul lor, nu s'au lăsat conduși de rațiune, ci de sentiment. Lipsiți de ori ce simț de realitate ei s'au făcut robii unui sentiment fals și anume ai iubirii pentru Francezi și al urei contra Ungurilor.

Iubirea pentru francezi este o moștenire de la fanarioții urgisiți. Aceștia pe vremea lor își făcuseră carieră prin cunoștința limbei franceze, ajungând din dragomani ai porței voievozi în Principate și de aceia aveau grijă ca și urmașii lor să cultive limba franceză, ca să-și poată asigura astfel cariera. Deși vremurile s'au schimbat de atunci cu desăvârșire și deși Francezii, dela Napoleon cel Mare încoace, au fost întotdeauna gata să lase România pradă Rusiei, intelectualii din România, fanarioți în mare parte după rasă și cu totul după mentalitate continuă și azi a iubi pe Francezi mai mult decât pe sine înșiși și sunt deci pururea gata să sacrifice interesele românești în favoarea celor franțuzești, precum au dovedit-o la 1870—71, când numai înțelepciunea Regelui Carol a scăpat România dela un pas nebun.

Ura seculară în contra Ungurilor, la rândul ei, a dat naștere dorinței fierbinți de a calca în picioare pe Unguri, chiar cu riscul peirei proprii.

Sub influența acestor două sentimente a început în România acea agitație fanatică în contra puterilor centrale, care, prea slabă pentru a împinge țara într-o direcție opusă realității, totuși a izbutit să o țină locului, ba să o paralizeze cu totul. A urmat o neutra-

litate oloagă. adesea răutăcioasă, care în deosebi în chestiile economice a căutat să împedecă mersul apăsător al soartei prin niște mijloace copilărești, menite să compromită interesele proprii. Momentul mare a găsit o generațiune de pitici și așa sunt și rezultatele.

Pe când puterile centrale merg din izbândă în izbândă și sunt pe cale să schimbe harta Europei, fiind stăpâni pe situație, România a rămas izolată. De dobândirea Bucovinei nu mai poate fi vorba, iar Basarabia, în loc de a fi luată cu mână de fier, va fi primită — în cazul cel mai bun — din belșugul învîngătorului.

Prestigiul României a scăzut mereu. Mai înainte ea era văzută ca un element destoinic, de ordine, cavaleresc. Acuma, nedestoinicia ei trece de vădită, firea turbulentă de incontestabilă, iar cuvântul de călcat în picioare. Ea s'a compromis, nu numai în ochii puterilor centrale, ci și în ochii Quadruplei înțelegeri, precum o dovedesc muștrările presei Statelor respective.

Capitalul politic, adunat cu conștiință de înțelepciunea Regelui Carol în patru decenii, s'a spulberat de cârmuitorii prezenți într'un singur an.

Urmările politice României sunt nefaste pentru Românii din Austro-Ungaria. Credincioși jurământului lor ei și-au vărsat sângele pentru monarhie și pentru scaparea întregului neam românesc din ghiarele ursului moscovit. Jertfele aduse erau pe cale să fie recompensate. Se făceau deja pregătiri pentru concedarea drepturilor cuvenite Românilor. Greșelile României au curmat însă toate aceste încercări. Iar Ungurii, pe cari România vroia să-i reducă în actualul războiu, sunt azi cu mult mai puternici, decât mai înainte. Părerea generală despre Unguri, este că ei s'au afirmat ca un element destoinic, de ordine, cavaleresc și prin aceasta si-au câștigat simpatii chiar la adversarii lor de până acum, ceea ce s'a dovedit cu ocazia vizitei delegațiunilor muicipiilor ungurești la Viena.

Ce această schimbare fundamentală în aprecierea României și a Ungariei, publicul din România pare a nu-și da seamă. Fiind întunecați de nourul greu de colb ce se ridică în urma luptelor intestinale, Românii din regat nu văd ce se petrece în jurul lor. De pe înălțimea spectacolului însă, lucrurile se prezintă în toată goliciunea lor.

Te doare inima, văzând unde ar fi putut ajunge Românii și unde au ajuns prin vina lor. Bietul neam românesc n'are noroc!

Am redat întocmai cele spuse de șeful partidului național-democrat din Bucovina, îndrumătorul mișcării național-democratice de aci.

Cato.

**„Foaia Poporului“ să nu lipsească  
din nici o casă țărănească.**



## Trei săptămâni de războiu.

17 Septembrie până la 8 Octombrie 1915.

Vatra Dornei, în 8 Octombrie.

Rușii, care începând cu 2 Mai au suferit atâtea înfringeri, în timpul din urmă au încercat mai ales la aripa noastră dreaptă să ne atace cu mare înverșunare. Crezând, să poată respinge aripa noastră dreaptă și prin aceasta să schimbe mersul învingerilor noastre, ei au aruncat multă oștire în ostul Galității și spre cetățile pierdute Luck și Dubno. Pe alocurea au reușit pentru un moment să ne facă greutăți, dară oștirile noastre viteze, deprinse a-i bate pe Ruși de luni de zile n'au putut fi înfrinte. Năvala Rușilor, cari cu mari pierderi au asaltat pozițiunile noastre pe riurile Sirete și Stripa a fost oprită. Două săptămâni dearândul Rușii au trimis tot trupe noi în contra oștirilor noastre, care apărau pozițiunile întărite. Două săptămâni dearândul au căzut mii și mii de Ruși înaintea șanțurilor noastre. Ear la sfârșit nemai putând susține focul tunurilor noastre, au apucat'o la fugă, retrăgându-se iarăși dinaintea asaltului oștirilor noastre. Ca o stâncă de granit stau rândurile generalilor Pflanzer-Baltin, Bothmer și Böhm-Ermolli, de care s'a frânt asaltul nebunatic al Rușilor.

În vremea aceasta oștirile germane au înaintat tot mereu, cucerind locurile apărate cu desnădăjduire de Ruși. Oștirea prințului bavarez Leopold, sub care luptă și oștiri austriece, a cucerit punctul însemnat Pinsk, ear vestitul Hindenburg cu oștirea sa a luat orașul Wilna. Prin pierderea acestui oraș Rușii nu mai au legătură cu Petersburg și Moscva. Oștirile germane au pătruns chiar peste Wilna până în apropierea de Smorgon, apropiindu-se de Minsk, unul din cele mai însemnate puncte, la care se încrucișează foarte însemnate căi ferate. E ușor de înțeles, de ce Rușii mai ales aici apără cu atâta îndrăzneală fiecare pozițiune, căci dacă ar reuși Nemții să ocupe Minsk, atunci toată armata rusească, care stă în dosul mlaștenilor lui Pripet, ar fi tăiată dela interiorul țării și dată perzării.

Mai spre Nord Germanii bat cu tunurile lor în cetatea Dünaburg care este de mare însemnătate pentru Ruși. Aceasta cetate apără nu numai Riga, ci și capitala Rusiei Petersburg.

Toate luptele de pe frontul rusesc din timpul de pe urmă, vădesc că Rușii cu ori ce preț încearcă să câștige vre'o victorie, pentru a rădica earăși inimele ostașilor lor. Dară nici într'un loc nu lea succes să ne facă greutăți mai mari, ci mai mult pretutindene nu numai că i-am bătut pe Ruși și i-am pricinuit pierderi foarte mari și i-am respins earăși peste zeci de kilometri. Armata germană singură a făcut în luna lui Septembrie aproape 100.000 prizonieri.

Pe frontul francez atât Francezii cât și Englezii au crezut, că e acum timp să sară Rușilor în ajutor. De luni de zile ei s'au pregătit pentru a sparge

frontul german. Cam înainte de 10 zile au început ei asaltul rândurilor germane pe tot frontul. Mai ales în două locuri la Arras și în Champagne au crezut, că vor putea străbate peste pozițiunile nemților. Pentru un moment au răușit în aceste două locuri să ia pozițiunile de dinainte ale nemților. Dară numai pentru un moment, căci peste scurt oștirile germane au năvălit asupra dușmanului, recucerind aproape toate pozițiunile pierdute. În loc să-i bată pe Nemți, ei singuri au fost bătuti amarnic. Zidul de apărare ale Nemților stă și mai departe neclintit. Ofensiva aceasta generală a Francezilor și Englezilor, deși nu e încă pe sfârșite, va împărți soarta asalturilor franceze de până acum, prăbușindu-se în singele lor.

Pe frontul italian situația a rămas neschimbată, Italienii tot încearcă ba într'un loc ba în altul, să năvălească asupra vitejilor apărători ai granițelor monarhiei noastre. Ca și înainte ei au fost bătuti pretutindene neputând să străbată nici într'un loc.

Turcii își apără ca și până acum cu mare vitejie țara de dușman. În timpul din urmă Englezii și Francezii n'au mai încercat atacuri mai mari.

Neputând dușmanii noștri nicăire să răușescă cu armele, încearcă chip și felu să atragă statele neutrale pe partea lor. Mai ales în Balcani ei au concentrat toate eforturile lor, dară fără nici un rezultat. Bulgaria, pe care Rusia credea s'o poată teroriza, ca să se alipească dușmanilor noștri, a rupt legăturile cu Rusia și a mobilizat armata sa. Aceasta este unul din cele mai însemnate evenimente din timpul din urmă. Ținuta Bulgariei va influența mult mersul acestui războiu.

## Locot.-Colonelul Papp.

Din Viena ni sosește știrea, că comandantul din Bucovina locot.-colonelul Daniil Papp a fost decorat pentru vitejie de Maiestatea Sa prea bunul nostru împărat cu Crucea de cavaler al ordinului leopoldin cu decorația de războiu.

Decorația aceasta prea înaltă a împlut toată suflarea românească de bucurie nespusă, cunoscut fiind, că colonelului Papp în primul rând avem să-i mulțumim scoaterea Rușilor din țară și apărarea granițelor noastre de dușman. Figura acestui erou a devenit legendară în Bucovina și pela șezători se povestesc minuni de isprăvi ce le-a săvârșit acest militar înalt, care înainte de toate e soldat și cere dela supușii săi înainte de toate să-și îplinească datoria. Deaceia e el și atât de iubit de ostașii săi, cu cari adese se pune alături în șanț, ca să-l țintească pe dușman cu pușca.

Bucuria Românilor bucovineni e și cu atât mai mare, că colonelul Papp e român originar din Ungaria.

Cu ocazia decorației sale col. Papp a primit din toate părțile gratulații la distingerea aceasta bine meritată. Președintele țării contele Meran l'a vizitat cu ocazia aceasta, pentru a-l felicita, întrebându-l prilejul



de a vedea și pe soldații supuși acestui colonel. Între aceștia i-a vizitat contele Meran și pe legionarii noștri români, dintre cari mulți au fost avorbiți de Exce-lența Sa.

Îl felicităm și noi pe colonelul Papp, exprimându-i totodată recunoștința țăranilor români din Bucovina pentru că-i apără cu atâta vitejie în fruntea ostașilor acestei țeri.

## O constatare.

În numărul 162 din 12 Sept. st. n. a. c. al gazetei „Viața Nouă“, redactată în Suceavă, a apărut pe pag. 4-a sub titlul „Excursiuni militar-patriotice“ o notiță asupra căreia ocazional mi s'a atras atenția din partea martorilor, cari au azistat la serviciul divin în biserica din Pojorâta, celebrat cu ocazia excursiunii gimnaziștilor din Câmpulung în 22 August a. c. de prof. de religie Avram împreună cu parohul din loc și expozitul Percec din Ostra. Deoarece în notița aceea s'a aflat un neadevăr, nu știu pe baza unei informațiuni incorecte, sau tendențioase, am rugat pe onor. redacție a sus numitei foi să binevoiască în interesul adevărului în proximal număr să rectifice, că cu prilejul sf. Liturgii în sobor celebrată în biserica din Pojorâta, cuvântarea, care a pus „frumos sfârșit“ sf. Liturgii și prin care cuvântare s'a „adresat elevilor și poporenilor adunați în număr mare, prin care i-a mângâiat și încurajat să supoarte cu demnitate timpurile grele“ și care a numit-o „Viața Nouă“ „mie-zoasă“ n' a fost rostită de pâr. Ianovici, ci de mine, subsemnatul, care, arătând datorința celor rămași aca-să, de a contribui la alinarea celor suferinzi, am îndrumat o colectă de 140 cor. care sumă am trimis-o imediat Înaltului prezidiu al guvernului.

Deoarece „Viața Nouă“ n'a rectificat neadevărul din notița numită, cu toate că m'am obligat și la o eventuală acoperire a speșelor ce-ar fi avut-o poate cu publicarea, rog pe prea onor. redacțiune a „Foi Poporului“ să binevoiască în interesul adevărului și al dreptății a primi această rectificare.

Iubirea de adevăr trebuie să fie însușirea fiecăruia, ca condiție pentru existența societății omenești. Mistificări tendențioase nu se pot tolera, cu atâta mai puțin în aceste vremuri de tot grele.

Mulțumind, subsemn cu deosebită stimă și considerațiune

I. Avram. prof. de relig.

## Fondul de credit de rășboiu în Bucovina.

Nu demult am adus știrea, că ministeriul de finanțe a creiat în Bucovina un fond de credit de rășboiu. Statutul acestui fond este acum publicat, iar funcționarii lui sunt numiți. Conducător a fost numit prof. Dr. La st, iar locușitor procurorul de finanțe Dr. Lorber.

În consiliul de administrație au fost chemați dnii Iancu cav de Grigorcea din Carapciu, protopresv. George Șandru din Cernăuți, apoi Anhauch, admn. silvic Glinski și Erwin Müller. Ca funcționari au fost luați funcționari dela banca țerii.

În conformitate cu statutul fondului credite se pot acorda numai acelora cari pot da garanții amăsurate și cari au nevoie de credite în urma evenimentelor rășboiului. Credite pot primi banca țerii, Cassa de economii din Cernăuți, precum și alte casse de economii din Bucovina, apoi agricultori (gospodari), meseriași și comercianți pentru restabilirea și purtarea gospodăriei lor.

Fondul acesta de credit se află acum în Vatra Dornei.

Acei, cari doresc informațiuni, se pot adresa în scris la acest fond și vor primi un exemplar din condițiunile, cu cari se acordă împrumuturi.

Aducem aceasta la cunoștință mai ales la acei gospodari, cari au pățimit în urma rășboiului, putind ei acum cere și primi împrumuturi ieftine.

## Românul ca militar.

Ce privire dulce mie,  
Flamuri se întind în vânt!  
Armele lucesc veri unde,  
Slava eșă din mormânt!

Vasile Cârlova.

În cartea sa, intitulată „Moș Teacă“ scriitorul Bacalbașa ridiculizează pe eroul operei sale cu „deciuplina-i militară“, însă opera ca atare s'ar putea clasifica între acele, cari, în chip hazliu, ar încerca să aducă dovezi că Românului este înăscut spiritul militar. Așisderea scriitorii Bratescu-Voinești, Sadoveanu și Coșbuc ni descopăr un fond admirabil al sufletului românesc la armată, în scrierile lor.

Dacă ar fi un adevăr documentat că Românii ar fi urmașii celor mai celebre popoare militare în vechime, atunci s'ar putea lesne înțelege că Românii ar fi moștenit însușirile militare dela strămoșii lor: Romanii și Dacii. Dar ori de s'a strecurat aieva ceva din vremurile romane până astăzi în sângele epigonilor între Nistru și Tisa o lămuresc mai bine decât discuțiile bazate pe izvoare turburi — isprăvile militare românești în trecut și în prezent. Bătăliile dela Șelimberg și dela Feldioara, necazurile lui Carol Robert de Anjou față de Muntenii, înfrângerea craiului Matiaș de către Moldoveni, apoi numeroasele rășboaie cu popoarele împrejur, cu cari s'au luptat voievozii principatelor dunărene ni dovedesc că Românii aveau armate și știau să le întrebuințeze amăsurat trebuințele țării. Radu dela Afumați scapă țara și obiceiurile Valahiei prin arme, iar Ion-Vodă cel Cumplit stoarce admirație chiar vrăjmașilor săi, pecând Tudor Vladi-



mirescu prin organizația armatei reușește să curățească țara românească de stăpânire străină. Despre bravura oșteanului român înaintea Plevnei ar fi de prisos să mai inducem ceva, cunoscute fiind faptele cele strălucite pretutindeni unde se află Români.

Dar și în afară de cadrul românismului în Regat au eșit virtuțile militare ale Românilor la suprafață.

Să luăm de pildă numai pe Bucovinenii la rând: reg. 41 de infanterie, reg. 22 teritorial și regimentul 9 de dragoni. Despre prim-indusul regiment nu pomenim mult, căci cum a sângerat și s'a excelat o știe poate fiecare dintre noi. Dar pe listele de pierderi aflăm destul de des pe reg. 22 teritorial precum și reg. 9 de dragoni. Despre isprăvile strălucite ale acestui regiment a scris presa vieneză, rătăcind numai că-l numia regiment rutean. Deputatul Simionovici a sărit și a reclamat gloria acestui regiment pentru Români ceea ce s'a și rectificat, recunoscându-se că reg. de dragoni n-rul 9 este regiment românesc.

Fala regimentului 50 de infanterie prin luptele strălucite dela Ivangorod precum și lauda adresată cu aceasta ocazie Românilor prin generalul Woyrsch sunt încă în memoria proaspătă tuturor.

Ce să mai spunem despre legionarii noștri români din sudul Bucovinei? Un ofițer s'a exprimat față de scriitorul acestor șire în ce privește valoarea legionarilor români în următorul mod: „Eu îi învidiez pe comandanții ceia cari sunt puși în fruntea legionarilor români. Acolo sunt numai oameni aleși. Fiecare are ochiu de șoim; dacă trage — nimerește. Într'un rând mi s'a dat ordin ca să păzesc podul cernăuțian și a-veam sub comanda mea și vre-o câțiva legionari câmpulungeni. Un legionar mă făcu atent că un ofițer căzăcesc se apropie de celălalt capăt al podului. Cu ochiu liber nu puteam deosebi... și-am privit atunci mai bine prin ochiană. Legionarul avea drept: era un ofițer de cazaci. Iar legionarul a zis: „Domnule laităn, catați-l cum vine călare! Vreți să vă jur, că îndată pot să-l trimăt pe ceea lume?“ Stătui nedumerit, căci distanța nu era așa de aproape. Făcui legionarului un semn... Legionarul atunci puse pușca sa „Werndl“ la ochiu și trase. Ofițerul de cazaci făcu un semicerc prin aer, rostogolindu-se mort la picioarele calului său. Ofițerul nu se mai mișcă de unde căzuse, dovada cea mai bună, că muri imediat. Noaptea l-au ridicat apoi cazacii și l-au îngropat probabil unde-va“.

Dar nu numai omul de rând îi țintaș admirabil, soldat calm și prevăzător, dar și ofițerii pe cari i-om pomeni sunt și vor rămânea pentru totdeauna fala militară a românimii de dincoace de frontieră. Să începem deci cu colonelul Boeriu, pe care însuși Boroevic îl lăudase: pe colonelul Constantin Dubail, comandantul unui regiment de artilerie cu feciori români dela Lugoj. Constantin Dubail căzu moarte de erou. Ce să mai vorbim despre Victor Rusu, în jurul căruia s'au țesut legende și despre locotenent-colonelul Daniil Papp,

ambii Români, acestui din urmă conferindu-se în luna trecută un ordin înalt. E semnificativ că la locuri expuse Românilor li-se încredințează comande onorifice, dar pline de responsabilitate. Bucovineanul Tarangul fuse comandant la Trient — teren iredentist, — iar Ardeleanul David Urs ajunse prin stăruință dela soldat simplu până la rangul de colonel. Fiind numit comandant al insulei Lissa, el, prin măsurile sale a contribuit mult la victoria navală asupra Italienilor la 1866. Iar în campania contra Italiei, la 1859, el, cu forțe relativ inferioare ținu pe loc o diviziune întreagă franceză și toate aceste le făcu pe răspundere proprie. Mai pe urmă se recunosc ce faptă importantă fuse apărarea lui Urs, carele primi pentru aceasta ordinul cel mai înalt militar, destinat numai pentru virtuți de pe câmpul de luptă, adecă ordinul Mariei Teresiei, cu care totodată este îmbinat și nobilitarea la rangul de baron. Într'un calendar pentru armată se putea vedea chipul marcant al lui Urs, ca maior. Dacă-i priviai i-coana, îți venea nu știu cum să crezi, că Urs în costum militar roman s'ar fi potrivit foarte bine ca comandant al unei cohorte romane sub Traian, ajutând la cucerirea Daciei. Lăsăm deci să urmeze și niște versuri în slava acestui celebru ofițer, care-i poate prototipul militarului român de sub drapelele austro-ungare:

Urs de Margina.

La Medole, Urs, maiorul,  
Stă ca și un leu,  
Stă la pază, iar onorul  
'I cere un lucru greu:  
Diviziunea Luzy n'o scape...,  
Pân' armata ar fi aproape.  
Ceasuri șapte 'n foc stătură.  
Bravii-i, cu bravură.

Noaptea glonțuri mari, mărunte  
Tot au curs, au curs;  
Zece companii, în frunte  
Cu maiorul Urs.  
„Pușca tot, copii, spre țintă,  
Moartea doina azi ne cântă!“  
Așa 'ndeamnă, poruncește  
Urs tot românește.

Încercând tot să se întreacă,  
Toți erau voinici.  
Urs pe românește-i freacă  
Mii de inimi.  
Generalu apare, 'i zice:  
„Urs, te încunjor, fugi de-aice!“  
Iar maiorul Urs răspunde:  
„Eu mă bat veri unde!“

Ce curaj! o ce virtute!  
Urs nu dă 'napoi!



Dar ce jertfe: șese sute  
 Patruzeci de eroi!  
 Inimicu apasă foarte —  
 Urs tot luptă mai departe  
 Pân' la glonțul cel din urmă:  
 Asta focu-i curmă.

Se retrage Urs, maiorul,  
 Dară neînvinș,  
 Austriei nălță onorul  
 Un Român destins.  
 Steagul fâlfaie — minune —  
 Împăratul crucea-i pune...  
 Urs salută, oastea urează,  
 Crucii defilează.

D. B. P.

## Colonelul generos și soldatul rănit.

Cine a petrecut în Viena pe vremea războiului a văzut de bună seamă și soldați răniți ce se primblă prin alee și pe trotuare. Ceea ce-ți oferă o plăcere deosebită sunt însă multe grădini publice în oraș.

Un soldat român de peste Prut trecea printr'o grădină publică din districtul al treilea, trăgând cu durere un picior rănit după dânsul, sprijinindu-se pe o băta. Vroia să ajungă la vr'un scaun, ca să șeadă acolo. Dar locurile trebuiau să fie plătite, fiecarele cu patru bani. Soldatul nu știa despre aceasta întocmire, însă își alegea un loc ca să șeadă. Dar abia ocupă locul, iată că răsare și femeia-cassară și-i pretinde plata. Soldatul scoase punga și-i arată că-i goală. Femeia atunci începu să-l probozească pe soldat, inducând că ea-i obligată să ceară pentru locurile ocupate și plata. Soldatul se afla într'o situație penibilă. În acel moment se apropie un colonel. Soldatul curmând întrevederea cu femeia grădinii, își dăde silința ca să-l salute pe colonel cum se cade, militarăște. Dar cu greu o nimeri. Colonelul, zărind durerea în fața soldatului, îl întrebă:

„Înțelegi nemțește?“

„Da“, răspunse soldatul.

„Atunci“, urmă colonelul, „nu mă saluta dacă ai durere. Căci eu un salut al tău, îmbinat cu durere, încă nu mi l'am meritat“.

Și vroia să se ducă mai departe colonelul. În acelaș moment femeia-paznică însă se răsti către soldat de ce a întrebuintat locul, dacă n'are bani. Glasul pătrunzător al pazniciei izbi neplăcut la urechile colonelului. El se întoarse și privi la grupa soldatului și a pazniciei. Soldatul onest trecea printr'o situație gravă sufletească, și-i era rușine să treacă în public de șarlatan mic, pentru patru bani. Iar colonelul pătrunse situația. Scoase din portofelul său un pumn de bani și li dăde soldatului cu cuvintele:

„Aice-ți dau bani destui pentru două lucruri: să poți plăti toate locurile ce li-i întrebuinta pentru șe-

zut în Viena, iar ceea ce ți-ar rămânea, să fie de ștreang pentru aceia, cari necăjesc pe soldații răniți“.

Soldatul primi banii, salutând cu gratitudine 'n gest pe colonel, carele îndreptându-se acuma către femeia, îi zise cu dispreț:

„Dumniata știi mai bine poate ca și mine, că Viena e orașul bacșipurilor. În grădina districtului al treilea, districtul ambasadurilor și al aristocrației, se plătește taxa fixată de patru bani pentru un loc public în grădină, de cătră musafiri, foarte adese, cel puțin cu zece bani. Oare ai numărat cândva, cât bacșis pe lângă leafă îți aduc locurile grădinei? Soldatul, care-și lasă la granițele imperiului ciolanele, dacă n'ar fi, dumniata ai putea să trăiești în tihnă aici, încasând la bacșisuri?“

Porni colonelul, iar femeia, rușinată de colonel, nu mai ceru plată dela soldatul rănit. D. B. P.

## Cântece de războiu.

I.

Mă duc la vârbățarc, —  
 s'o curățit un sat,  
 hei! și nu unul de flăcăi! —  
 Pustie-i pe 'nserat'.

De-s bun de cătănit,  
 mi-or da mondar suriu;  
 m,or îmbracă ca să pornesc,  
 dar încotro... nu știu.

Hei, drum-i lung bătut,  
 bătut ori mocirlos.  
 Departă... sângele-a 'nchega  
 și frigu va 'ntra 'n os.

Nainte erai blând:  
 hulubi cu ochiu închis,  
 hulubi cu ochii 'nchiși tăiai,  
 dar oameni? — nici în vis...

Acum să sai în foc!  
 Mormântul stă deschis,  
 mormânt de luptă cătănesc  
 dacă așa-ți e scris!

II.

Căluțu mi-e sprinten și pușca 'ncarcată,  
 mai luce și zângăne sabia-mi lată;  
 duc moarte 'ntre dușman și moarte aștept...  
 dar bater nu-mi tremură inima 'n piept.

Resplată mai scumpă decât dătoria  
 oșteanu nu știe, iubind vitejia!  
 Și dacă un glonte-l culcă la pământ,  
 abia îl așteaptă un trainic mormânt.



Cin apără țara, cu fală să piară!  
gonind viitorul: un veac de ocară;  
urmașii ferice prin sânge vărsat  
se vor desfătă pe pământul scapat.

Așa deci, oștene, înfruntă furtuna!  
Erou ești și mărtir: măreață-i cununa!  
Și chiar de ar fi al tău nume uitat:  
al tău duch va plana într'un ev liberat.

### III.

Hei, colea pe dealul verde  
s'o 'nșirat catane:  
Ce-o mai plâns l'a lor vedere  
maicele sermane;

Ce-o plâns fete și neveste:  
„Dragă căpitane,  
s'or întoarce toți voinicii  
teferi din catane?“...

Capitanul strânse calul,  
sabia-i lucise,  
ș'apoi către feciori aspru  
asta el rostise:

„De a cu voi n'aveți rude:  
steagul fălăiește!  
iar oșteanu 'ncontra morții  
ca un leu pornește!“

Dobele încep a bate,  
toți din ochi se prăpădesc,  
iară mame și drăguțe  
plâng și 'n urma lor privesc.

D. B. P.

**Rugăm să ni se trimită spre publicare scrisori  
sau cântece trimise acasă sau la cunoscuți dela  
soldații din războiu. Pe toate le vom publica bucuroși.**

## Calendarul săptămânei.

### Octomvrie.

| Stil<br>nou | stil vechiu |          |        |
|-------------|-------------|----------|--------|
| 17          | Duminică    | Ierothei | 4 Oct. |
| 18          | Luni        | Haritina | 5 „    |
| 19          | Marti       | Toma     | 6 „    |
| 20          | Miercuri    | Sergiu   | 7 „    |
| 21          | Joi         | Pelaghia | 8 „    |
| 22          | Vineri      | Iacob    | 9 „    |
| 23          | Sâmbătă     | Eulampiu | 10 „   |

## Știri mărunte.

**Ziua Împăratului.** Luni în 4 Octomvrie prea grațiosul nostru Împărat și-a serbat ziua onomastică. Ziua această însă a fost mai mult o sărbătoare pentru întreaga noastră monarhie, când mic și mare și-a adus prinosul sau de rugăciuni pentru sănătatea și viața îndelungă a bunului nostru Ocărmuitor. În Bucovina ziua aceasta a fost serbată cu mare evlavie și bucurie. în amintirea anului trecut, când numai în tăcere puteam să ne amintim această zi, gemând sub presiunea dușmanului. Azi cu fruntea senină ne împodobim sufletele, când serbăm pe bunul nostru împărat, al cărui oștiri ne-au liberat de dușmanul crunt!

**Dela redacție.** Duminica trecută n'am putut tipări gazeta noastră, neavând hârtie, care se capătă atât de greu pe vremurile aceste grele. Avem nădejde, că de acum a înainte vom putea tipări foaiaia acesta la timp.

**Decorați.** Cu crucea de argint pentru merite cu coroană pe banda medalii pentru vitejie au fost decorați: sergenții Grigorie Pițul și Dumitrie Spatar dela regimentul de dragoni Nr. 9. Cu medalia de argint cl. I pentru vitejie au fost decorați Ioan a Costin Mitric dela batalionul de vânători Nr. 30, sergentul Leonti Andronicescul și corporalul Dimitrie Mihaiciuc, iar cu aceeași medalie clasa a II-a: Ilie Țintilă, George Popița și Ștefan Robu dela batalionul de vânători Nr. 30 și Grigorie Hainu dela batalionul de vânători Nr. 8.

**Imprumutul de războiu.** Un general vestit a spus odată cu pentru războiu îi trebuie 3 lucruri: bani, bani și iar bani. Așa e și în războiul acesta, în care ne trebuie mulți, tare mulți bani. Și aceștia trebuie să-i dăm statului, pentru ca să ducem la un sfârșit bun acest războiu și să scăpăm de dușman. Datoria fiecărui este, de a semna acum cu cât poate, mai mult. Apelăm deci la toți, ca să-și îplinească datoria lor față de stat și prin aceasta și față de sine!

**Un șpion spânzurat.** Cospodarul George Hlușco din Cuciurmăre, care în serviciul dușmanului a căutat să tradeze pozițiunile soldaților noștri, a fost condamnat la spânzurătoare. Vineri în 1 Octomvrie a fost spânzurat, Judecata aceasta a fost foarte bună, căci un astfel de om nu merită nici o cruțare. Omul, care-și tradează patria, nu merită să trăiască!

**O purtare vitejească.** Pe timpul când au fost Rușii în Câmpulung, au primit ei pe un domn mare a lor strigând să trăiască împăratul Rusiei, dar inimosul cantor Dornean, care din întâmplare se afla pe acolo, a strigat cu glas tare să trăiască împăratul nostru și dacă n'ar fi dispărut dintre mulțime, cine știe ce i s'ar fi întâmplat; am auzit că dușmani de ai d-sale să fi spus, întrebați fiind, că nu e adevărat că d-l Dornean ar fi strigat să trăiască împăratul nostru, iar altul, pe



care îl cunoaștem noi ca mare dușman al d-lui cantor, să fi spus chiar că d-sa n'a știut în timpul acela ce grăiește. Aceasta nu e adevărat. Ca martori cari erau de față la întâmplarea aceea sunt Toader a lui Gavril Mirouțoi, Ioan a lui Toader Giosan, amândoi membri în comitetul comunal, Iosif Hami, bărbier, Alois Trunde, Emanuil Antonovici, prof. gimnazial și Maria Giosan, toți din Câmpulung. Eu Toader a lui Gavril Mirouțoi dau acestea în „Foaia Poporului“ ca să se tipărească și să se știe.

Toader a lui Gavril Mirouțoi,  
membr. com. din Câmpulung.

## Jertfele noastre pentru patrie

din listele de pierderi Nr. 218—230.

(Urmare.)

Răniți:

Antonovici Constantin, bat. de vânători 27.

Arșint Alexandru, Curahumora.

Arseni George, reg. 41.

Albu George, Boian.

Albu Ioan, reg. 41.

Albu Vasile, reg. 41.

Aldea Teofil, reg. 41.

Andrișan Ioan, reg. 41.

Antonovici Paul, reg. 41.

Antonesi, reg. dragoni 9.

Babou Costan, reg. dragon 9.

Bivol George, Bosance.

Blorciu Anton, Balaceana.

Boca Zaharie, Bilca.

Buliga Constantin, Ostrița.

Boca Gavril, reg. 30.

Bodnar Toma, reg. 30.

Borduhos Dimitrie, Sadova.

Bulchura Dumitru, Vatra Moldoviței.

Barbu Dimitrie, reg. 41.

Bodnar Pavel.

Bodnarescu Ștefan.

Brade Dimitrie, reg. 41.

Burescu Nicolai, reg. 41.

Bandu Andrii, reg. 41.

Barbaroșă Nicolai, reg. 41.

Berțan Joan, reg. 41.

Biholar Joan, reg. 41.

Bicu Mihai, reg. 41.

Bizon Timofi, Vatra Dornei.

Boca Ioan, Dorna Candrenilor.

Botușan Dumitru, reg. 41.

Buda Mircea, reg. 41.

Câmpan Constantin, reg. 41.

Cârnaț Gherasim, reg. 41.

Ciornuleț George, reg. 41.

Cimbrea Chirilă, reg. 41.

Ciobotariu Ilie, reg. 41.

Christofori Pavel, Luisental.

Ciocan Haralampie, Vama.

Ciornei George.

Calance Toader, Vicov de jos.

Carpiuc Ioan, Volcineț.

Crețu Toader a Georgi, Rădăuț.

Cudla George, Cernăuț.

Candrea George, legionar rom., Câmpulung.

Cora Ilie, legionar, rom. Baiășești.

Candrea Sava, Dorna Candrenilor.

Caniciac Dumitru, Vatra Dornei.

Coroamă Simion, Voitineli.

Candrea Ipolit. legionar român, Dorna Candrenilor.

Cârdei Constantin, reg. 41.

Cârdei Maftei, reg. 41.

Chiruță Toma, legionar român, Botușana.

Creangă Pentelei, legionar român, Botușana.

Crăciun Dumitru, reg. 41.

Crăciun Nicolai, reg. 41.

Crețu George, legionar român, Gurahumorului.

Cuciurean Nichifor, reg. 41.

Draganciuc Nicolai, bat. de vânători 27.

Doboș Dimitrie, Ilișești.

Dancean Constantin, Reuseni.

Domisan George, reg. dragoni 9.

David Nicolai, Bosance.

Demian Vasile, reg. 41.

Dranca Sofronie, reg. 80, Vatra Dornei.

Drelciuc Costan, legionar român, Frasin.

Evuleț George, corporal, reg. 41.

Florea Machedon, legionar român.

Filimon George, Frătăuți vechi.

Foca Matei, reg. 80, Dorna.

Fedorciuc George, reg. 41.

Gkeorghița Alexandru, Cuciurmăre.

Giosan Miron, leg. rom., Ciocanești.

Ghervan Vasile, reg. 41.

Grămadă Mihai, reg. 41.

Griga Lazar, reg. 41.

Grigorean Iuon, reg. 41.

Grozavul Ilie, reg. 41.

Gheorghița George, bat. de vânători 27.

Grămadă Dimitrie, Sirete.

Gușuleac Ilie, Cernăuți.

Grămadă Ștefan, Câmpulung.

Grossar George a Mihai, bat. vânători 27.

Hojmaniuc Anton, Danila.

Huțan Ștefan, Frătăuț nou.

Hreniuc Vasile, reg. de dragoni 8.

Hostinar Ioan, Ilișești.

(Va urma.)

Redactor responsabil: dr. Aurel cav. de Onciul.

Editor și proprietar: „Partidul Țărănesc“ din Bucovina. — Tipografia „Școala Română“ din Câmpulung.